

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002846

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-06-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голев Олег Євгенійович

2. Oleh Y. Holiev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4966-978X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 01-07-2026

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13556

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.15.23, 10.15.33

Тема дисертації:

1. Застосування органами судової влади Конституції України як акта прямої дії.
2. Application of the Constitution of Ukraine as an Act of Direct Effect by the Judiciary.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі розроблено цілісну концепцію застосування органами судової влади Конституції України як акта прямої дії з урахуванням емпіричного досвіду, набутого після змін до Конституції України 2016 року та реформи процесуального законодавства 2017 року. Цей досвід охоплює практику застосування Конституції України як акта прямої дії у сфері правосуддя, а також практику, яка є наслідком її застосування або відмови в такому застосуванні. Досліджено сутність та форми застосування органами судової влади Конституції України, на підставі чого виділено дві форми такого застосування: безпосередню (як акта прямої дії) та опосередковану. Концепцію застосування судами Конституції України як акта прямої дії розкрито через систему, що складається з юридичного механізму (передумов і процедури), а також юридичних наслідків застосування або відмови в безпосередньому застосуванні Конституції України. Функціонування цієї системи є одночасно наслідком реалізації принципу прямої дії Конституції України та умовою його забезпечення. Здійснено класифікацію конституцій держав-членів Європейського Союзу залежно від способу нормативного закріплення принципу прямої дії в них, проведено класифікацію юридичних

механізмів застосування конституцій судами держав-членів Європейського Союзу під час здійснення правосуддя. З урахуванням досвіду держав-членів Європейського Союзу доведено, що юридичні передумови застосування органами судової влади Конституції України як акта прямої дії необхідно закріпити в її тексті. Такими юридичними передумовами є встановлення судом очевидної суперечності Конституції України (1) правового акта (його окремих положень) або (2) відсутності законодавчого регулювання. Розкрито особливості процедури застосування судами Конституції України як акта прямої дії. Обґрунтовано доцільність збереження існуючої в адміністративному, цивільному та господарському судочинстві моделі безпосереднього застосування Конституції України. Водночас, поряд зі збереженням її загальних рис, порядок такого застосування потребує вдосконалення, зокрема шляхом законодавчого закріплення: 1) суб'єктів, які уповноважені ініціювати перевірку на суперечність Конституції України правового акта чи відсутності законодавчого регулювання; 2) конституційно-конформного тлумачення як альтернативи безпосередньому застосуванню Конституції України; 3) забезпечення ознайомлення учасників справи з клопотанням про безпосереднє застосування Конституції України. У кримінальному процесуальному та адміністративно-деліктному законодавстві юридично не закріплено механізму застосування органами судової влади Конституції України як акта прямої дії. Зроблено висновок, що відсутність такого механізму є прогалиною в законодавстві, а його наявність є вимогою Конституції України. У більшості випадків після безпосереднього застосування Конституції України суд повинен звернутися до Верховного Суду, який має направити конституційне подання. У зв'язку з виявленими проблемами сформульовано пропозиції щодо вдосконалення законодавства, зокрема стосовно вимог до форми і змісту звернень, строків їх подання, а також порядку розгляду Верховним Судом з одночасним визначенням підстав для відмови в направленні конституційних подань. Такі подання мають специфічний характер, у зв'язку з чим запропоновано відмежувати їх від інших подань Верховного Суду, а також удосконалити вимоги до їх оформлення та розгляду в Конституційному Суді України. Як наслідок відмови суду в безпосередньому застосуванні Конституції України розглянуто право на подання конституційної скарги. У роботі сформульовано законодавчі пропозиції для удосконалення вимог до оформлення конституційної скарги, а також напрацьовано алгоритм їх розгляду Конституційним Судом України. Залежно від результату розгляду конституційного подання чи конституційної скарги завершальним етапом розгляду судової справи може бути перегляд остаточних судових рішень, у яких застосовано або відмовлено в застосуванні Конституції України як акта прямої дії. У зв'язку з виявленою неефективністю такого перегляду сформульовано законодавчі пропозиції щодо його вдосконалення в адміністративному, цивільному та господарському судочинстві, його розширення – у кримінальному провадженні, а також запровадження у справах про адміністративні правопорушення.

2. This dissertation develops a comprehensive concept for the application of the Constitution of Ukraine by the judiciary as an act of direct effect. This concept is based on the empirical experience gained following the 2016 amendments to the Constitution of Ukraine and the 2017 reform of procedural legislation. This experience encompasses the practice of applying the Constitution of Ukraine as an act of direct effect in the sphere of justice, as well as the practice resulting from its application or refusal to apply it. This study examines the nature and forms of application of the Constitution of Ukraine by the judiciary, on the basis of which two forms of such application have been identified: direct (as an act of direct effect) and indirect. The concept of the application of the Constitution of Ukraine by the courts as an act of direct effect is explained through a system comprising a legal mechanism (prerequisites and procedures), as well as the legal consequences of applying or refusing to apply the Constitution of Ukraine directly. The functioning of this system is both a consequence of the implementation of the principle of direct effect of the Constitution of Ukraine and a condition for ensuring it. The constitutions of the European Union Member States have been classified depending on the manner in which the principle of direct effect is enshrined in them, and the legal mechanisms for the application of constitutions by the courts of the Member States of the European Union in the administration of justice have been classified. Considering the experience of the European Union Member States, it has been demonstrated that the legal prerequisites for the application of the Constitution of Ukraine as an act of direct effect by the judiciary must be enshrined in its text.

These legal prerequisites are the finding by a court of an obvious contradiction between the Constitution of Ukraine and (1) a legal act (or its certain provisions) or (2) the absence of legislative regulation. The study examines the specific features of the procedure of applying the Constitution of Ukraine as an act of direct effect by the courts. It substantiates the expediency of preserving the existing model of direct application of the Constitution of Ukraine in administrative, civil and commercial proceedings. At the same time, while retaining its general features, the procedure for such application requires improvement, in particular through legislative establishment of: 1) the subjects authorised to initiate a review of a legal act for contradiction with the Constitution of Ukraine or a lack of legislative regulation; 2) constitution-conforming interpretation as an alternative to the direct application of the Constitution of Ukraine; 3) procedural safeguards ensuring that the parties to the case are informed of any motion for the direct application of the Constitution of Ukraine. Current criminal procedure and administrative tort legislation do not legally enshrine a mechanism for the judicial authorities to apply the Constitution of Ukraine as an act of direct effect. It is concluded that the absence of such a mechanism constitutes a lacuna in the legislation, whereas its establishment is a direct requirement of the Constitution of Ukraine. In most cases, following the direct application of the Constitution of Ukraine, a court must refer the matter to the Supreme Court, which is required to lodge a constitutional petition. To address the identified issues, proposals for improving the legislation have been formulated, particularly regarding the formal and substantive requirements for such requests, their submission deadlines, and the review procedure by the Supreme Court, while also providing grounds for refusal to forward constitutional petitions. Given the specific nature of these petitions, it is proposed to differentiate them from other submissions of the Supreme Court, and to refine the requirements for their form and consideration by the Constitutional Court of Ukraine. The right to file a constitutional complaint is examined as a consequence of the refusal of the court to apply the Constitution of Ukraine directly. This paper formulates legislative proposals to improve the requirements for the drafting of constitutional complaints and develops an algorithm for their consideration by the Constitutional Court of Ukraine. Depending on the result of the consideration of a constitutional petition or a constitutional complaint, the final stage of a court case may involve the review of final court decisions in which the Constitution of Ukraine has been applied or refused to be applied as an act of direct effect. In connection with the identified ineffectiveness of such a review, legislative proposals have been formulated in order to improve it in administrative, civil and commercial proceedings, to broaden its application in criminal proceedings, and to implement it in cases concerning administrative offences.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Голев О. Є. Механізм правового регулювання застосування органами судової влади Конституції України як акта прямої дії. Український часопис конституційного права. 2022. № 4. С. 38–56. URL: <https://doi.org/10.30970/jcl.4.2022.5>.
- 2. Голев О. Є. Взаємодія ординарних судів та Конституційного Суду у застосуванні Конституції України як акта прямої дії. Вісник Львівського університету. Сер. юридична. 2023. № 77. С. 135–146. URL: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2023.77.135>.
- 3. Голев О. Є. Розмежування повноважень органів судової влади та Конституційного Суду України у застосуванні Конституції України як акта прямої дії. Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. 2024. Т. 13. С. 26–37. URL: <https://doi.org/10.18523/2617-2607.2024.13.26-37>.

- 4. Голев О. Є. Конституційні засади безпосереднього застосування конституції судами в державах-членах Європейського Союзу та Україні. Український часопис конституційного права. 2024. № 3. С. 54–66. URL: <https://doi.org/10.30970/jcl.3.2024.5>.
- 5. Голев О. Є. До питання про «застереження» Конституційного Суду України під час попереднього конституційного контролю законопроектів про внесення змін до Конституції України. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матер. XXIX звіт. наук.-практ. конф. (м. Львів, 2–3 лют. 2023 р.). Львів, 2023. Ч. 1. С. 121–124.
- 6. Голев О. Є. Конституційний контроль за конституційним поданням Верховного Суду за зверненням суду системи судоустрою. Актуальні проблеми прав людини, держави та правової системи : матер. XXII Міжнар. студ.-асп. наук. конф. (м. Львів, 28 квіт. 2023 р.). Львів, 2023. С. 39–41.
- 7. Голев О. Є. До питання про перегляд адміністративних справ за виключними обставинами (на прикладі судової справи № 334/8470/19). Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матер. XXX звіт. наук.-практ. конф. (м. Львів, 7–8 лют. 2024 р.). Львів, 2024. С. 113–115.
- 8. Голев О. Є. Випадки застосування судами системи судоустрою Конституції України як акта прямої дії. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матеріали. XXXI звіт. наук.-практ. конф. (м. Львів, 6–7 лют. 2025 р.). Львів, 2025. С. 139–141.
- 9. Голев О. Є. Визнання закону за конституційною скаргою конституційним: виграти не можна програти. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матер. XXXII звіт. наук.-практ. конф. (м. Львів, 6–7 лют. 2026 р.). Львів, 2026. С. 129–131.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0124U002552

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чорненький Віталій Ігорович

2. Vitalii I. Chornenkyi

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5067-0844

Додаткова інформація:

https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=YAQTuT4AAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Подорожна Тетяна Станіславівна
2. Tetiana S. Podorozhna

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0502-950X

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57212404813; Web of Science Researcher ID: D-5112-2016;
https://scholar.google.com/scholar?hl=uk&as_sdt=0%2C5&q=Подорожна+Тетяна&btnG=

Повне найменування юридичної особи: Львівський торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 01597980

Місцезнаходження: вул. Туган-Барановського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Укоопспілка

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаченко Євгеній Володимирович
2. Yevhenii V. Tkachenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2510-5362

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: AAF-8219-2021; Scopus Author ID: 57327031700;
<https://scholar.google.com/citations?user=wWT2208AAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рабінович Сергій Петрович
2. Serhii P. Rabinovych

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4144-5439

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57297300600;

https://scholar.google.com/citations?hl=en&user=s0ETj8wAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мочульська Марта Євгенівна

2. Marta Y. Mochulska

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-7946-0276

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57219234356;

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=haTk3JsAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бориславська Олена Марківна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бориславська Олена Марківна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Жак Ольга Володимирівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна